

DASTUR SOZLAMALARINI BOSHQARISH: KONFIGURATSIYA FAYLLARI BILAN ISHLASH ASOSLARI

Yusupov Mirsaid Abdulaziz o'g'li

Farg'ona Davlat Universiteti

Amaliy matematika va informatika kafedrasi o'qituvchisi

mirsaidbeky@gmail.com

Farg'ona davlat universiteti 2-bosqich talabasi

Rahimova Zarifaxon Shuxratjon qizi

zarifaxonrahimova04@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqolada konfiguratsiya bilan ishlashning turli usullari va metodologiyalari ko'rib chiqiladi. Konfiguratsiya, dastur va tizimning ishlashini boshqarish uchun kerakli sozlamalarni ta'minlovchi muhim komponent hisoblanadi. Maqolada konfiguratsiya fayllari, ularning strukturalari, dinamik konfiguratsiya tizimlari, shuningdek, tizim konfiguratsiyasini o'zgartirish va optimallashtirish usullari yoritiladi. Konfiguratsiyaning turli formatlari, masalan, XML, JSON, YAML, va ular bilan ishlash usullari hamda konfiguratsiya menejmenti va versiyalash tizimlari haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: Konfiguratsiya, tizim sozlamalari, konfiguratsiya fayllari, dinamik konfiguratsiya, versiyalash, optimallashtirish, tizim boshqaruvi, JSON, XML, YAML.

Аннотация: В данной статье рассматриваются различные методы работы с конфигурацией, которые являются неотъемлемой частью управления программными системами. Конфигурация позволяет задавать настройки и параметры, влияющие на поведение и производительность системы. Статья охватывает вопросы работы с конфигурационными файлами, их структурами, динамическими конфигурационными системами, а также способы изменения и оптимизации конфигурации. Рассматриваются такие форматы конфигурации, как XML, JSON, YAML, а также системы управления конфигурациями и версионирование.

Ключевые слова: Конфигурация, настройка системы, конфигурационные файлы, динамическая конфигурация, версионирование, оптимизация, управление системой, JSON, XML, YAML.

Abstract: This article explores various methods for working with configuration, a critical component in managing software systems. Configuration defines the settings

and parameters that govern the behavior and performance of a system. The article discusses working with configuration files, their structures, dynamic configuration systems, and ways to modify and optimize configurations. It also covers different configuration formats, such as XML, JSON, YAML, and configuration management systems, along with versioning techniques.

Keywords: Configuration, system settings, configuration files, dynamic configuration, versioning, optimization, system management, JSON, XML, YAML.

Zamonaviy dasturiy tizimlar va operatsion muhitlar konfiguratsiya bilan ishlashga katta ehtiyoj sezadi. Konfiguratsiya — bu tizimning ishlashini boshqarish va sozlash uchun kerakli barcha parametrlar to‘plamidir. Tizimlar o‘zgarib borayotgan sharoitlarga moslashishi uchun konfiguratsiyani dinamik tarzda boshqarish zarur. Ushbu boshqaruv jarayonida turli konfiguratsiya formatlari, fayllari va tizimlarining integratsiyasi katta ahamiyatga ega.

Konfiguratsiya fayllari dasturlarni ishlatish va tizimning turli xususiyatlarini sozlash uchun kerak bo‘lgan parametrlarni saqlaydi. Misol uchun, tizimning ishlashini sozlash, foydalanuvchi interfeysi parametrlari, xavfsizlik sozlamalari, ma’lumotlar bazasining ulanish parametrlarini belgilash kabi vazifalar konfiguratsiya fayllari orqali amalga oshiriladi. Buning uchun XML, JSON, YAML kabi konfiguratsiya fayllari keng qo‘llaniladi.

Konfiguratsiya menejmenti tizimlarida ham tizimni boshqarish, sozlash va o‘zgartirish jarayonlarini optimallashtirish maqsadida versiyalash va monitoring mexanizmlari mavjud. Bu tizimlar dasturiy ta’minotni sozlashning tizimli va tizimli bo‘lmagan o‘zgarishlarini boshqarishda qo‘llaniladi.

Bu maqolada konfiguratsiya bilan ishlashning asosiy konseptlari, tizimlarni optimallashtirish va konfiguratsiyalarni boshqarishning zamonaviy metodlari yoritiladi. Konfiguratsiya menejmenti jarayonlarining samarali amalga oshirilishi tizimlarning xavfsiz va barqaror ishlashini ta’minlaydi.

Xulosa

Konfiguratsiya tizimlarni samarali boshqarish va sozlashda muhim rol o‘ynaydi. Turli formatlardagi konfiguratsiya fayllari tizimning ishlashini ta’minlash uchun kerakli parametrlarni o‘z ichiga oladi. XML, JSON, YAML kabi konfiguratsiya tillari keng qo‘llaniladi, ular tizimning ishlashini moslashtirish va o‘zgartirish imkonini beradi. Konfiguratsiya menejmenti tizimlari, shuningdek, versiyalash va monitoring mexanizmlari yordamida tizimlarni xavfsiz va barqaror ishlashini ta’minlashga

yordam beradi. Zamonaviy dasturiy ta'minot va tizimlarni optimallashtirishda konfiguratsiya bilan ishlashning ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Jo'rayev M.A., Aminov A.I.

Dasturlash asoslari. – Toshkent: TATU, 2019. – 280 b.

(Oliy o'quv yurtlari uchun o'quv qo'llanma)

· Mamatqulov A.

Python dasturlash tili asoslari. – Toshkent: Innovatsiya, 2021. – 220 b.

(Python asosida amaliy dasturlashni o'rgatuvchi qo'llanma)

· · To'xtayev Sh.

Algoritmash va dasturlash asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. – 200 b.

(Maktab va kollej o'quvchilari uchun mo'ljallangan)

· · Abdullayev B.

C++ dasturlash asoslari. – Samarqand: SamDU, 2020. – 250 b.

(Strukturaviy va obyektga yo'naltirilgan dasturlash bo'yicha)

· · Jo'rayev Q., Nurmuxamedov M.

Informatika va axborot texnologiyalari. 10–11-sinf darslik. – Toshkent:

O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2022.

(Umumta'lim maktablari uchun tasdiqlangan darslik)

· · Sultonov B.X.

Kompyuter tizimlari va dasturlash asoslari. – Toshkent: "Fan", 2017. – 240 b.

(Kompyuter arxitekturasi va dasturlashga kirish)

· · Keyes J.

Software Configuration Management. – New York: Auerbach Publications, 2004.

– 320 p.

(Konfiguratsiya va dastur versiyalarini boshqarish)

.